

Turvallisuus ja varautuminen

Riku Mäenpää
riku.maenpaa@lapha.fi

Lapin pelastuslaitos

lapha.fi

Lapin hyvinvointialue
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto
Lapin aluehallintovirasto

Esityksen jälkeen kuulija ymmärtää:

- a. Mihin kannattaa varautua
- b. Miten kannattaa varautua
- c. Miksi kannattaa varautua

”Ellemme varmuudella tiedä, kuinka tulee käymään, olettakaamme, että kaikki käy hyvin” (Mauno Koivisto)

” Järkevä ihminen rukoilee
vaihtoehtoja parempaa, mutta
varautuu myös huonompaan”
(Plutarkhos)

Mitä varautumisella tarkoitetaan?

Kodin varautuminen tarkoittaa perheen tai yksittäisen henkilön ennakkointia ja valmistautumista arkea häiritseviin, pitkittyneisiin poikkeustilanteisiin, kuten:

- Sähkökatkot
- Vesikatkot
- Pitkittynyt kauppojen tai palvelujen sulkeutuminen
- Häiriöt lämmityksessä, viestinnässä tai liikkumisessa
- Poikkeukselliset sääilmiöt tai muut häiriötilanteet

Miten näihin voi varautua?

Kotivara (72H):

- Ruoka ja juoma (esim. säilykkeet, kuivamuona, pullovesi)
- Lääkkeet ja hygieniatarvikkeet
- Paristokäyttöinen radio, taskulamppu, varaparistot

Lämmitys ja valaistus:

- Varapeitteet, kynttilät, tulitikut
- Mahdollinen varalämmönlähde (esim. kamiina tai -kaasu- tai polttonestelämmitin, jos turvallinen ja sallittu)

Viestintä:

- Puhelimen varavirtalähde (power bank)
- Tieto siitä, mistä saa viranomaistiedotteita (YLE)

Oma osaaminen ja suunnitelmat:

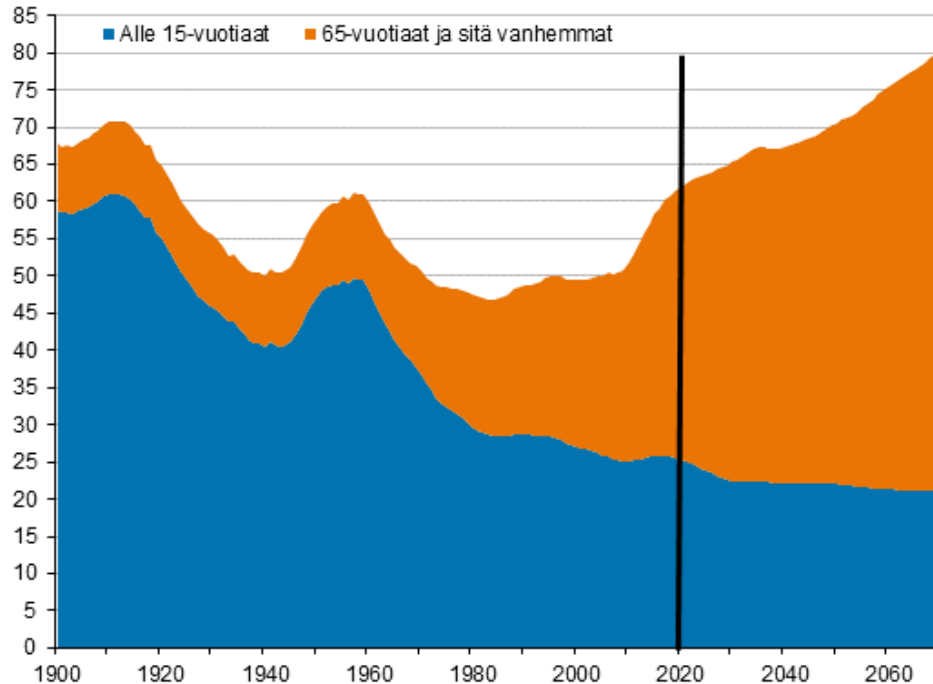
- Tiedät, miten toimia eri tilanteissa
- Perheellä (kylällä) yhteinen suunnitelma häiriötilanteiden varalle

Mitä tiedämme varmuudella?

Väestöllinen huoltosuhde* 1900–2020 ja ennuste vuoteen 2070

*) Alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien määrä 100 työikäistä kohden.
(STAT 2021)

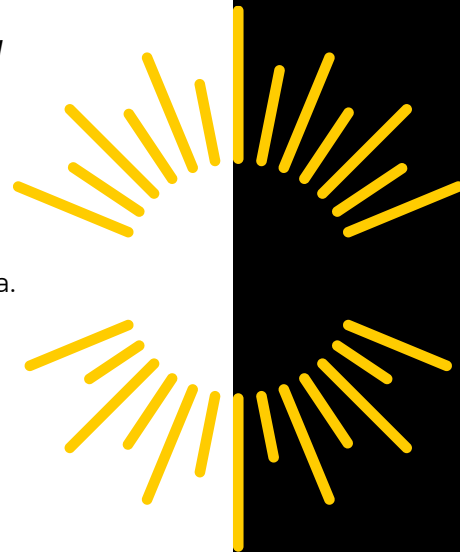

Tapaturmat Suomessa - tilastotietoja

- Suomessa tapahtuu vuosittain yli miljoona vakavaa tai lievää tapaturmaa, joista yli 70 % on koti- ja vapaa-ajan tapaturmia.
- Vuonna 2017 kotona tapahtuneissa tapaturmissa tapahtui lähes 400 000 loukkaantumista, mikä tarkoittaa yli tuhatta tapaturmaista loukkaantumista kotona joka päivä.
- Kaatuminen, liukastuminen, kompastuminen tai putoaminen ovat yleisimpiä kotitapaturmien aiheuttajia. Ne muodostavat n. 44 % kaikista kotitapaturmista. Suurin osa kotitapaturmista tapahtuu kodin piha-alueella, parvekkeella tai terassilla.
- Iäkkäiden tapaturmaisista kuolemista valtaosa oli kaatumisia ja putoamisia.

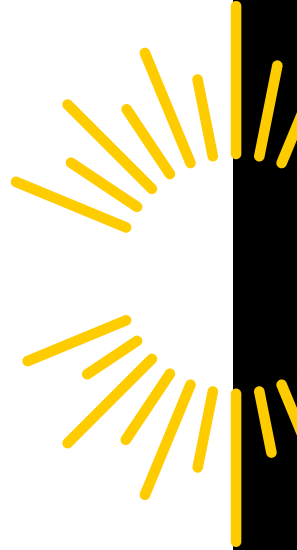

- Noin 54 000 henkilöä sai hoitoa tapaturman vuoksi erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla vuonna 2021.
- Kaikista *erikoissairaanhoidon hoitojaksoista kymmenen prosenttia johtui vammoista ja myrkytyksistä.* (Vain verenkiertoelinten sairauksien takia hoidettiin tapaturmia enemmän potilaita.)
 - Lapha:lla tämä tarkoittaa n. 30 milj. € kuluja vuosittain.
 - Lapissa lonkkamurtumien määrä kaksinkertainen koko Suomen keskiarvoon verrattuna.
- Tapaturmat ovat myös merkittävä kuolemansyy. Tilastokeskuksen kuolemansyytilaston mukaan tapaturmat aiheuttivat 2 444 kuolemaa vuonna 2021 ollen neljänneksi yleisin kuolinsyy.

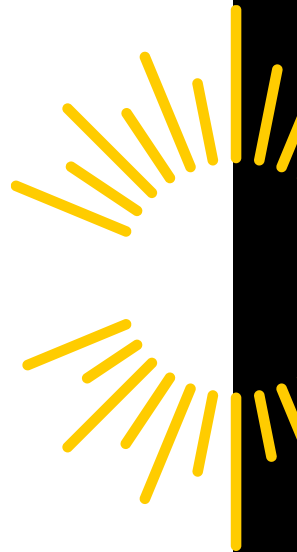
Onko kotisi turvallinen?

- Suurin osa ikääntyneiden kaatumisista tapahtuu sisätiloissa ja johtuu liikuntakyvyn ja -koordinaation heikkenemisestä, lääkityksestä ja muistiongelmista.
- Sisätiloissa tapahtuvista tapaturmista kymmenesosa tapahtuu kodin märkätiloissa. Voit estää liukastumisia ja kompastumisia märkätiloissa esimerkiksi varmistamalla, että saunan kaide on tukeva sekä asentamalla riittävästi tukikahvoja.
- Sääolosuhteista aiheutuva liukkaus moninkertaistaa onnettomuusriskiä, joten hiekoittaminen tai suolaaminen on suositeltavaa. Piha-alueille kannattaa myös asentaa tukevia kaiteita ja huolehtia hyvästä pihavalaistuksesta.

Tulipalot johtuvat yleensä huolimattomuudesta

- Puolet tulipaloista on ihmisten itsensä aiheuttamia. Näistä tulipaloista noin kolmasosa tapahtuu huolimattomuuden vuoksi.
- Kotien tulipalot johtuvat tulisijan tai sähkölaitteiden virheellisestä käytämisestä, avotulen ja kynttilöiden huolimattomasta käytöstä sekä tupakoinnista.
- Yli 90 % palokuolemista sattuu asuinrakennuksissa. Alkoholilla on usein vaikutusta asiaan. Muista, että tulipalon syttyessä reaktioaika on lyhyt – vain kahdesta kolmeen minuuttia.
- Paras tapa ehkäistä tulipaloja kotona on ennakointi. Pitkien välimatkojen Lapissa ennakoinnin merkitys korostuu.

Tulipalojen ennaltaehkäisy – tee ainakin nämä

- muista tarkastaa palovaroitinten ja muiden hälytyslaitteiden toimivuus säännöllisesti. Esimerkiksi talven jälkeen mökille saavuttaessa paristot kannattaa uusia heti. Palovaroitin on pakollinen!
- opettele ja opeta perheenjäsenille turvalliset poistumisreitit palon varalta ja hanki alkusammutusvälineet. Sijoita ne näkyville ja helposti saataville.
- älä jätä kynttilöitä tai avotulta palamaan itsekseen
- ole huolellinen sähkölaitteiden ja etenkin hellan käytössä
- vältä sisällä ja päihtyneenä tupakointia
- älä käytä saunaa tavaroiden kuivattamiseen
- huolehdi kotisi osoitenumeron ja porrashuoneiden tunnuksien näkyvyydestä

Pienillä asioilla voi vaikuttaa paljon

- Iso osa kodin tapaturmista on ehkäistävissä hyvällä varautumisella ja ennakkoinnilla.
- Kodin siisteys lisää turvallisuutta
- hyvät turvallisuusvälineet ja teknologia auttavat turvallisuudesta huolehtimisessa.
 - 112- sovellus
 - PALOVAROITIN! (uuden lain siirtymäaika päättyy 1.1.2026)
- [Kodin turvallisuuden tarkistuslista](#)
- www.72tuntia.fi

Turvanasi Lapissa.

lapha.fi

Kuva: Lapin materiaalipankki

Kiitos!

Lähteet:

thl.fi

pelastustoimi.fi

spek.fi

stat.fi

[Tapaturmatilastot](#)

lapha.fi

Kuva: Lapin materiaalipankki